K ö r

A Magyar Környezeti Nevelési Egyesület hírlevele
2026 november

Lesz

Ökokarácsony

Az idei ökokarácsony is sok meglepetést és újdonságot hoz. Új foglalkozások, új élmények, új helyszín. Visszatérünk ugyan Kőbányára, de idén a **Kőbányai Szent László Általános Iskola** fogadja be a rendezvényt

december 12-én, (szombaton) 10-14 óra között.

Cím: 1105 Budapest Szent László tér 1.

Megközelítés: a belvárosból 28-as villamossal, 9-es busszal,

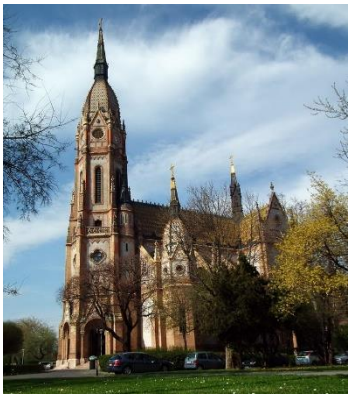
az Örs vezér terétől a 3-as és 62-es villamossal.

A programra a belépés díjtalan. Szeretettel várunk barátaiddal, családtagjaiddal együtt. Kérjük, hogy hozz magaddal egy kis dobozt, hogy el tudd vinni az elkészített kincseidet. Ezzel is csökkenteni szeretnénk a hulladék mennyiségét.

A foglalkozások után kicsit lazítunk a Puli Szalonban, az iskola könyvtárában, ahova szeretettel várom az egyesület tagjait.

És ha már itt jártok Kőbányán, érdemes az ökokarácsonyt egy kis kulturális programmal összekötni. Az iskola mellett található a gyönyörű és különleges, Lechner Ödön tervezte Szent László templom Zsolnay porcelán szószékkel és

oltárokkal. Néhány perc sétával érhető el egy másik különlegesség, a Mindenki Temploma, egy szecessziós zsinagóga.

Trescsik Angéla
programfelelős tangela1963@gmail.com

Volt

Országos Találkozó

Szigetköz, szeptember 18-20.

A mese valóság a szigetközi Tündérsziget Ökoparkban

„…Mert egy hatalmas folyam érkezett messzi nyugatról, hozta a hordalékát, s rakta, rakta sorra. Építette a zátonyokat, zátonyokból a szigeteket. S a víz elágazott, oszt jobbról s balról gyütt, s egy óriási, de hatalmas vidéket épített, a legnagyobb szárazföldi deltát! Tudjátok meg, s legyetek nagyon boldogok, mert egyenesen ennek a deltának a közepén vagytok most! A déli részét úgy hívják: Szigetköz, az északi részét pedig úgy: Csallóköz!...”

Így mesélt a Szigetköz keletkezéséről, a mesebeli valóságról házigazdánk, az ökopark megálmodója és megteremtője: Fűzfa Zoltán.

Zoli a hely szülötte, a neve is mesebeli…

Talán ezért történhetett, hogy fiatalon, mint az egyszeri szegénylegény, szerencsét próbált messzi tájakon, kitanulta a nevelés csínját-bínját, majd hazatérve megvalósította álmát: őrzi és tevékeny példamutatásával életben tartja a sziget páratlan gazdagságát.

Mindezt természetesen nem egyedül, hanem egy igazán összeszokott, sokszínű csapattal teszi; pedagógusokkal, környezet-, természetvédelmi szakemberekkel és családjával együtt működtetik ezt a páratlan helyet.

2026. szeptember 18-20-ig a Dunasziget e szépséges területén rendeztük meg az MKNE Országos Találkozóját. Közel harmincan vettünk részt idén is a hétvégi programon.

Péntek este, házigazdánk, Zoli röviden elmesélte az erdei iskola épületének, mint az ökoparadicsom legelső létesítményének történetét, valamint a több évtizedes projekt múltját, jelenét. Ezután egyeztettünk a hétvégi programokról, helyszínekről.

Az este további részét mozgásos és rajzos-asszociációs játékokkal, majd a batyus vacsorát követően játékos, illetve módszertannal fűszerezett ismerkedéssel töltöttük. Előbbit Bogi, utóbbit Saly Eszter kezdeményezte és koordinálta. Késő estébe nyúlóan ugyan, mégis nagy örömünkre teret kapott az Erika és Mónus Feri kezdeményezte öndefiníciós beszélgetés is, amelybe ekképpen a később megérkező tagok is bekapcsolódhattak.

Az Egyesületi Jövőszövő tervező beszélgetést, amelyben az együttműködés, forrásteremtés témáját is érintettük volna, közös megegyezéssel végül vasárnap délelőttre helyeztük át.

A szombat varázslatos gyorsasággal, és igazán színes, tartalmas programokkal telve repült el.

Zoli a teljes napját az MKNE csapatnak szentelte. Kalauzolt, szórakoztatott és minden tekintetben aktivizált bennünket. Megtisztelő volt számunkra, hogy mindezt egy, a mi találkozónkkal párhuzamosan zajló, évről évre megrendezésre kerülő, nemzetközi evezős verseny „távfelügyelete" és koordinálása mellett, mégis teljes felénk fordulással és figyelemmel tette.

Bejártuk Vele, és megismertük a Tündérsziget Ökopark és Szigetköz Élményközpontot, aprólékosan bebarangoltuk és végigjátszottuk az egyik interaktív kiállítást, majd egy csodás kenutúrán vehettünk részt a Zátony Duna-ágon.

Este, a vacsorát követően kicsit mégis elkezdtük a jövőszövést, pontosabban az MKNE jelenét és jövőjét formálni kívánó ötletelést. A tartalmas napot követően azonban többségünk hamar pihenni tért.

Vasárnap, az elpakolás után egy nagy körben megkezdődött az Egyesület jövőbeli terveinek vázolása, részletezése. Ennek irányítását Mónus Feri és Orsi vállalta, összefoglalóját pedig Sztrida Kriszta készítette el utólag.

Ebéd előtt új vándortanösvény játékokat mutattak be néhányan a Beporzó munkacsoport és Vásárhelyi Tamás ajánlásával.

A tartalmas délelőtt után a csapat a Moszkító Bisztróban költötte el az ebédet, majd a hagyományos zárókör során mindenki megoszthatta legfrissebb gondolatait, benyomásait az együtt töltött hétvégéről.

A mozgalmas, színes élmények sokunkban hagytak jó érzéseket, többek között ezért is kértem arra a résztvevőket, hogy alkalomadtán, illetve, ha kedvük tartja, írjanak pár gondolatot arról, mit kaptak az Országos Találkozó programjaitól idén szakmai és egyéni szempontok tekintetében.

A következőkben ezen élménybeszámolókból emelek ki néhány gondolatot:

Az OT-n újabb fajokkal ismerkedtem meg, továbbá megerősítést kaptam: a közösségek ereje csodákra képes. Ennek hiteles mintája ez az ökopark, mely számos álomból lett valósággá.
Pamlényi Csilla

Vendéglátónk minden komoly mondata és minden vicce a természetről szólt, a természettel, a védelmével, a népszerűsítésével volt kapcsolatban – vagy velünk, kedvesen évődve. Tanulhatunk tőle. A kiállításaikat szívesen látnám a Természettudományi Múzeumban is.

Az egyesületről szóló beszélgetések jók voltak, csak tematikusan nagyon szórtak. A terülj-terülj felhozatal kincseket hozott az asztalra. A sokféle látni- és hallani valóra adott egyéni reakciók révén a sokszínűségünk, kreativitásunk, vállalkozókedvünk megint megmutatta magát. Többeket új oldalukról ismertem meg és ez csupa pozitív újdonság volt. A régiekkel meg otthonosan jó volt együtt lenni. Köszönöm mindenkinek.
Dr. Vásárhelyi Tamás

Pénteken este a környezeti nevelők sokszínűségéről, elhivatottá válásuk sokféleségéről győződhettem meg. Még sok év után is hallottam új sztorit!

Az Ökopark története, Zoli hihetetlen odaadása, kitartása, elhivatottsága lenyűgöző volt, ugyanúgy, ahogy a játékok profi kivitelezése, kreatív, ötletes és jól átgondoltan praktikus megvalósítása is.

Batyus vacsi és reggeli, rég nem látott csodás emberekkel találkozni végre és jóízűen beszélgetni éjszakába nyúlóan. Csendes, nyugodt környezetben. Kenuzás, együtt „húzni", egy irányba. Összemosolyogni mindenkivel.
Sztridáné Kriszta

A mondat, amit hazahoztam, a szombat délelőtti vezetett sétán, kedves kísérőnk, Fűzfa Zoli szájából hangzott el. Talán nem szó szerint így, de ez volt a lényeg:

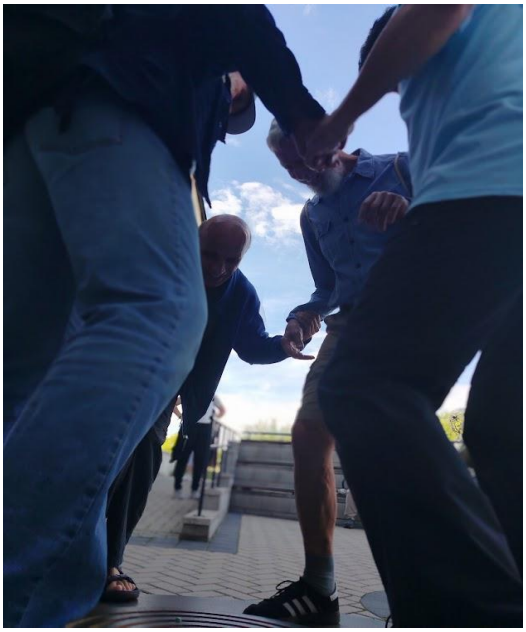
„Amikor elkezdtük a tervezést, bejártuk a területet, majd megnéztük, mennyiből gazdálkodunk. Egyeztettünk a hivatalokkal a lehetőségeinkről és összevetettük, hogy mit szeretnénk mi, és mit szeretne a természet." Így, így, így kellene!
Gyalog Éva

Jávorné Ilyés Boglárka
az OT szervezője

https://www.pisztrangkor.hu/hun

https://www.szigetkozpont.hu/hun/

https://www.pisztrangkor.hu/hun/dunaszigeti-erdei-iskola-es-kulcsoshaz.html

“Kooperáció”

Mi a szemnek láthatatlan…, Mi mindent rejt a talaj?

A víz munkája, avagy hogyan keletkezik a deltatorkolat

Interaktív kiállítás - A Szigetköz élővilága

Kenutúra a Zátony Duna-ágon

Akadálymentes Turizmus Napja

Orfű, 2026. szeptember 5.

Az orfűi önkormányzattal a Gear UP! pályázat révén kerültünk kapcsolatba, köszönhetően Dr. Németh Ibolyának – közismert nevén BioBiának. Füziné Kajdy Zita polgármester asszony irányított minket Dr. Gonda Tiborhoz, az Akadálymentes Turizmus Napjának megálmodójához és megvalósítójához. A 2017 óta minden év szeptember első hétvégéjén megrendezésre kerülő esemény

célja a fogyatékossággal élőket olyan élményekhez juttatni, melyeket amúgy nem, vagy csak nehezen tudnának átélni.

A rendezvényen mindenki talált magának hasznos elfoglaltságot: sérült és ép, gyerek és felnőtt együtt szórakozhatott. A programkínálat igencsak bőséges volt: sárkányhajózás, csónakázás, vitorlázás, horgászat, motorozás, lovaglás, túrázás, lovaskocsizás, látássérültek számára autóvezetés szerepelt a repertoárban. Az Éden-szigeten felállított kis színpadon koncertek, gyermekműsorok várták az érdeklődőket. Az ingyenesen biztosított ebéd helyben készült, a kondérokból, badellákból gyűrűző illatok messziről csalogatták az éhes résztvevőket és önkénteseket. A helyszín természetesen teljes egészében akadálymentesített volt.

Hársas Évával, Bátyi-Földesi Dorkával és Trescsik Angélával még napkelte előtt indultunk Budapestről, s fél 9-kor már a Medvehagyma házban kávéztunk. Fél 10-től a számunkra berendezett sátorban vártuk a játszani vágyókat. Jöttek is folyamatosan kicsik, nagyok, látók és nemlátók, épek és sérültek – csupa jókedvű, érdeklődő, tettre kész ember. A szél ugyan néha megtréfált bennünket, de a szárnyra kapó képrejtvények összegyűjtéséhez mindig kaptunk segítséget.

A rendkívül színvonalas programon sokat okultunk, módszertanilag és érzelmileg is gazdagodtunk. Sokat beszélgettünk a szomszédos sátrat belakó Vakok és Gyengénlátók Baranya Megyei Egyesületének önkénteseivel, csodáltuk a másodikos Zétény fantasztikus tudását, aki kerekesszékében ülve a felnőtteket túlszárnyalva oldotta meg a legnehezebb feladatokat.

A hazafelé úton fogalmazódott meg bennünk: jó lenne állandó résztvevővé válni, s minél több tagtársunkat bevonni a megvalósításba.

Szeretettel ajánljuk mindenki figyelmébe az esemény honlapját: https://akadalymentesnap.hu/

Vidra Marcsi

Jelen program az Európai Unió társfinanszírozásával valósult meg, a „Tanuljuk egymástól a fenntarthatóságot!” című Gear UP! projekt keretében. Tartalma az MKNE kizárólagos felelősségét képezi és nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió álláspontját.

Ki a rétre!

A Gellért-hegyen népszerűsítettük a beporzókat

A Budapesti Közművek szervezésében *Ki a rétre* címmel rendeztek egésznapos családi eseményt szeptember 12-én. A fő cél a Budapest (őshonos, virágos, beporzóbarát) magkeverék bemutatása volt. A FŐKERT automatizált kertészeti

eszközei a gyerekek körében nagyon népszerűek voltak (pl. traktorra lehetett mászni). Velünk hasonló témában, rovarok védelmében dolgozik az MME Lepkevédelmi Szakosztálya, élvezetes anyagot mutattak be. Tőlünk Szilágyi Eszter és Kecskés Ferenc (a képeken) és Vásárhelyi Tamás várta a Zümmögő rétek nevű sátorban a gyerekeket és felnőtteket. Óriási élmény volt, hogy mindhárman feljutottak a kosaras emelőben 22 m magasra, onnan készült Vásárhelyi Tamás fotója a sátrunkról és a Citadelláról, a többi kép forrása a BKM-FŐKERT. Köszönjük szépen.

Vásárhelyi Tamás

Magyar-Afrika Ház nyílt Zuglóban…

… s az esemény sikeréhez – egy kicsit – egyesületünk is hozzájárult.

Az Afrikáért Alapítvány negyedszázada (!) dolgozik azon, hogy Magyarország és Afrika között élő kapcsolat jöjjön létre. A 25 év munkájának gyümölcse, a Magyar–Afrika Ház október 1-jén nyitotta meg kapuit. Az előzetes tervek szerint

egy nyitott közösségi és kulturális tér formálódik, ahol zenei és művészeti programok mellett gyermekfoglalkozásokkal várják az érdeklődőket, akik akár a kontinens gasztronómiájával is megismerkedhetnek.

Mivel Afrikát kiemelten sújtja a klímaváltozás, a Klíma vándortanösvény játékait vittük Szerényi Esztóval és Kovács Zsófival a Törökőr utca 62. szám alá, ahol mindössze 60 percben kaphattak ízelítőt a jelenlévők az MKNE tevékenységéből. Bár kissé nehezen indult a játszani vágyók becserkészése – a második emeleti szobácskában elhelyezett csábos játékok kezdetben nem jelentettek konkurenciát a hangulatos udvaron megszólaló tamtamoknak -, de Esztó és Zsófi nem hagyták magukat: perceken belül találtak játszótársakat. Így végül csak a rövidre szabott idő miatt tudtunk bánkódni…

Vidra Marcsi

Állatok világnapja MTM

Lezajlott az Állatok világnapja rendezvény a Magyar Természettudományi Múzeumban. Részünkről Keve Ildikó, Vásárhelyi Tamás és Vidra Mária voltak

jelen a dupla asztal mögött (amin végre jól elfértek a „nemszeretem” és más állatokkal kapcsolatos játékaink, köztük már egy a jövő évi Év beporzói jelöltekkel kapcsolatos). A hírek szerint ezer fő fölött volt a látogatás. Havasi Máté ráadásul remek előadást tartott a beporzó rovarokról és védelmükről, a végén végeérhetetlenül záporoztak a kérdések. Elkezdtünk beszélgetni a jövő évi, 10. Beporzók napjáról is. 💚

Vásárhelyi Tamás

Állatszeretet ünnep (október 3.)

Az *Állatszeretet Ünnep* most sem telhetett nélkülünk. Az egyesület most is aktívan részt vett a rendezvényen. A tíz fős csapat idén is nagyon szépen helytállt. Nemcsak a gyerekeknek, hanem szüleiknek, nagyszüleiknek is kínáltunk tanító játékokat - természetesen az állatok világnapja és a fenntarthatóság jegyében. Régi és új

játékok is kikerültek az asztalra, köztük a Kukatündér, vagy a Zümik.

A szervezési feladatokat ugyan én láttam el, de a csapatot Bikki Levente fogta össze. Öt egyesületi tag mellett a Kürt Alapítványi Gimnázium öt IKSZ-es diákja volt segítségünkre, életkorukat meghazudtoló szakértelemmel, odafordulással, pedagógiai érzékkel. Szeretettel várjuk őket máskor is!

Molnárgörény gála és forgatag

Egyesületünk az *idei év emlőse* gálán is részt vett, a Herman Ottó Intézet és a Vadonlesők közös szervezésében megünnepeltük az év emlősét, a molnárgörényt. A szervezést én intéztem, de ezen az eseményen sem tudtam részt venni, így a lebonyolítást Leventére bíztam, aki hősiesen állta a sarat.

Idén is segített minket a Kürt Alapítványi Gimnázium öt diákja, akik szintén nagyon szépen helyt álltak.

Köszönjük a segítséget!

És nagyon köszönjük a rendezvényre való meghívást!

Sztrida Emília

Pedagógus Nyílt Nap

Cornell-játékok játékos kedvű pedagógusokkal

Október 10-én pedagógusoknak szóló módszertani napot szerveztek a Fővárosi Állat- és Növénykertben, melyen Szabon Márti tagtársunknak köszönhetően az MKNE is részt vehetett. Bárd Edit, Saly Erika, Tóthné Tímár-Geng Csilla és Victor András közreműködésével lehetőség nyílt egy kétórás workshop keretében közel negyven pedagógussal megismertetni Cornell *Kézenfogva a természetben* című könyvét – nemcsak a kötetet, a benne lévő játékokat, hanem azt a szemléletet, módszertant is, mely minden korosztályban felkelti a kíváncsiságot, a felfedezés örömét kínálja, és érzékenyebbé tesz a természet sokfélesége iránt.

Az érdeklődőknek elsőként Victor András mutatta be Cornell könyvét, a megszületésétől a játékok hazánkban való elterjedésén át a legújabb kiadásig. Ezután Bárd Edit őszi termések segítségével a résztvevőket négy csoportra osztotta, az egyes csoportok pedig a flow-tanulás Cornell által meghatározott szintjeinek egyikéhez tartozó játékokkal ismerkedhettek meg. A játékleírások átolvasását, közös értelmezését követően a csoporttagoknak egy kiválasztott játékot kellett bemutatniuk, és eljátszatniuk a többiekkel. Ez a módszer alkalmat teremtett arra, hogy a pedagógusok a műhely keretében maguk is átéljék a játék örömét, a közös élmény hatását, többen gyakorlatot szerezhettek játékok levezetésében is, bátran adaptálva a játékleírásokat az adott helyszín és a csoport sajátosságaihoz. A jó hangulatú, önfeledt játékot követő beszélgetés során, immár a saját élmény tapasztalatai nyomán maguk a résztvevők fogalmazták meg a módszer pedagógiai hasznosságát, a különböző korosztályoknál való alkalmazás lehetőségeit. Többen már azzal a konkrét szándékkal indultak tovább, hogy a diákjaik mellett a következő héten a nevelés nélküli munkanapon a kollégákkal, a legközelebbi iskolai családi napon a szülőkkel is megismertetik az itt tanultakat.

A pozitív visszajelzések, a két óra felszabadult, játékos együttlét minket is feltöltött. Örültünk, hogy működött a rendhagyó könyvbemutatóra összeállított forgatókönyv! Az, hogy ráadásul ott a helyszínen 14 kötetet értékesítettünk, csak hab a tortán. 😊

Bárd Edit – Saly Erika

Lelkesítő nap Újbudán

Az Újbudai Önkormányzat felkérésére, a kerületi óvodapedagógusok számára egy „Lelkesítő napi” műhelyt tartottunk október 15-én. A köszöntést, rövid bemutatkozást követően a kb. 35 résztvevőt születési hónap, nap szerint 4 kiscsoportba osztottuk. Ez már önmagában is mosolyt csalt az arcokra! ☺

A forgó-csoportokban a foglalkozások 4x45 percben folytak, rövid, átállást segítő szünetekkel:

1. foglalkozás: Ízelítő a vándortanösvény játékokból. Vezető: Tóthné Timár-Geng Csilla, Hársas Éva

2. foglalkozás: Tanulás érdekes állatokkal. Vezető: Szabon Márta

3. foglalkozás: Terepi játékok, feladatok (utca, park). Vezető: Victor András

4. foglalkozás: Öröm-bánat térkép készítése, adaptálásának óvodai lehetőségei (önkormányzat előtti utcák és belső terek). Vezető: Saly Erika

A foglalkozások jó hangulatban, nagy érdeklődés mellett zajlottak. A visszajelző körben elhangzott, hogy valóban lelkesítő volt számukra a sokféle tevékenység, s megosztották a záró körben azt is, hogy mit fognak kipróbálni. Sajnálták, hogy a munkatársaik kimaradtak ebből, s tervezgették, hogy meghívnak minket a saját közösségükbe. Majd meglátjuk, lesz-e rá alkalom!

Köszönöm a társaimnak a felkészülést, a feladat vállalását, s lelkes, mosolygós megvalósítását! ☺

Saly Erika programfelelős

Ökosodj! Fenntarthatóságra nevelünk

Terézvárosban a sikeres óvodai *Ökosodj!* képzés után a kerületi önkormányzat támogatásával az iskoláknak is meghirdethettük egyesületünk 40 órás akkreditált képzését, mely a pedagógusoknak így ingyenes lett. A kerületben csak 5 ált. isk. van, és az intézményvezetők nem örültek, hogy pár pedagógus kiesik a tanításból, mert a hiányzókat nem tudják helyettesíteni. Így sok akadály felmerült már a képzés előtt az indításnál. Az egyik iskolából nem jelentkeztek pedagógusok, de végül is meglett az indításhoz szükséges minimális létszám.
Október közepén kezdődött a képzés a Magyar Madártani Egyesület új oktatóközpontjában, a III. kerületben, a lakott terület szélén, a Mocsáros-dűlő mellett. A képzést változatos módszerekkel tettük érdekessé. A résztvevő pedagógusok pedig már a záró dolgozatokat írják.
Lelkes kis csapat jött össze, így úgy látjuk, hogy minden résztvevő eredményesen fogja befejezni a képzést, de ezt már csak a záró dolgozat leadása, értékelése után tudjuk megmondani.
Az *Ökosodj!* c. képzés résztvevőitől visszajelzések:

„Köszönöm, hogy ott lehettem a képzésen. Tanulságos és inspiráló volt! Nagyon szeretem a szemléletet, amit közvetítetek, teljes mértékben tudok vele azonosulni.” (D)

„Azért ajánlom ezt a képzést, mert picit lelassulunk itt közösen, és észrevesszük, mennyi csodálatos dolog vesz minket körül, azonban erre vigyázni is kell, és tudunk is rá vigyázni közösen.” (GY)

„Jó hangulatú képzésen változatos, a pedagógiai gyakorlatban jól használható ötleteket kaptunk. Fantasztikus, nagy tudású, a környezeti nevelés iránt elkötelezett TANÍTÓKTÓL tanulhattunk. Köszönet érte!” (CS)

Résztvevői értékelés átlaga: 4, 9 😊

A képzést tartották: Saly Erika, Tóthné Timár-Geng Csilla, Victor András.

Külsős előadók: Szegedi Gábor (Malom Alom), Esztó-Harazin Dorottya (Magosfa Alapítvány)

Köszönjük az MME-nek a helyszínt, Terézvárosnak a támogatást, a képzőknek a sikeres munkát!

A program Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzata támogatásával valósult meg.

Timár-Geng Csilla

LIFE Biodiverz Város projekt

A *Biodiverz Város* projektünk folytatódott ebben az évben is. A 2026-os vállalásainkat teljesítettük. Tavasszal 3 terepi sétát vezettünk a Tétényi-fennsíkon és 4 iskolában mutattuk be a *Biodiverzitás kóstoló vándortanösvény* játékait. Ősszel további 2 iskolában voltunk játszani. Mindenki örömmel fogadta a szakértőinket, a gyerekek elképesztő kíváncsisággal fedezték fel az élővilág rejtelmeit mind a terepen, mind pedig a tantermi játékok során.

Jövőre folytatjuk a munkát. Már el is kezdődött a regisztráció a tavaszi időszakra! Az MME-től kapunk szóróanyagokat is (pl. matricákat, füzeteket). A beszámolók, elszámolások folyamatban vannak.

Köszönöm minden animátor felkészülését, idejét, lelkesítő segítségét.

Lisznyai Utcai Általános Iskola, a tanulók értékelése a foglalkozás végén

Kincskereső Iskola

Saly Erika projektvezető

Hegyvidéki környezeti és kultúrtörténeti séták 2026. ősz

Újbuda mellett idén is voltak sétáink a XII. kerületben, a Hegyvidéki Önkormányzat civil pályázatának köszönhetően ebben az évben két sétát tudtunk megtartani. Az első alkalom 2026. október 24-én, a második november 7-én, szombaton délelőtt került sorra.

Az őszi szünet szombatján a hűvös őszi időjárás és a reggeli szemerkélő eső ellenére szép számmal jelentek meg a résztvevők a találkozóponton, a Lóitatónál az Isten-hegy oldalában reggel 9 órakor.
Utunk a Kis-Sváb-Hegy Beporzó Tanösvény ponttal a Kis-Sváb-hegyre vezetett, érintettük a kőbányákat, a hegytetőt, a Mikrofon házakat, a Ráth György utcai öreg platánt, majd csalinkáztunk a Városmajorban, és a Mini Városmajor Parkban zártuk a programot a Szent János Kórház Beporzó Tanösvény pontnál. A környezeti és kultúrtörténeti érdekességek mellett a séta vezérmotívuma a kisközösségek voltak.
November 7-én szombat délelőtt szerencsénk volt az időjárással, ezúttal ragyogó napsütést élvezhettünk, a november eleji fagyos reggelt követően hamar kiolvasztott a remek kirándulóidő. Ez azért is mondható szerencsésnek, mert ennek a sétának az útvonala is szinte kizárólag ereszkedett, hegymászástól ezért nem melegedhettünk volna fel.
A Városkútnál lévő találkozópontnál reggel 9 órakor ezúttal is vegyes társaság gyűlt össze. Sok korábban velünk sétáló mellett számos új érdeklődő jelent meg. A kidolgozott útvonal a Városkút melletti Beporzó Tanösvény ponttól egészen a Hegyvidéki Kulturális Szalon melletti Beporzó Tanösvény pontig tartott, de ezúttal úgy alakult, hogy 13 órakor, a Városi kaszálónál formálisan lezártuk a sétát, és csak néhányan mentünk el a Királyhágó térig. Sok volt a megbeszélni valónk, nincs ezzel semmi gond.
Utunk a Svábhegy, vagy ahogy jópár évtizeden át inkább hívtuk, Szabadsághegy több mikrotájegységén át vezetett. A Város-kútnál indítottunk a víz témával, az Isten-hegy csúcsához egész közeli mamutfenyő volt a második állomásunk, innen a Karczag-villa érintésével a Diana utcán ereszkedtünk le, majd srévizavé a Márton-hegyre mentünk, felkerestük a védett öreg eperfát. Innen az Orbánhegyre tértünk, az Orbán téri Beporzó Tanösvény ponthoz, ahonnan a Kis-Sváb-hegy oldalában érkeztünk a Városi kaszáló Beporzó Tanösvény ponthoz.

A környezeti és kultúrtörténeti érdekességekkel való ismertetések mellett a séta igyekezett észrevetetni a résztvevőkkel az éghajlatváltozás jeleit, és rávenni őket, hogy elgondolkodjunk az ezzel kapcsolatos ismeretekről. Az út során többször kerültünk kapcsolatba a vízzel vagy annak hiányával. Örülünk, hogy ezúttal is aktív, figyelő és hozzászóló csoport jött össze.

Devescovi Balázs

Beporzó munkacsoport

A munkacsoport vezetése kiegészült, így már hárman, Kecskés Ferenc, Vásárhelyi Tamás és Vidra Mária „visszük a feladatokat”.
Szeptember 12-én voltunk a Gellérthegyen, a Főváros *Ki a rétre* programján, ahol ők bemutatták az új méhlegelő keverékeiket, és ahhoz kértek beporzós játékbemutatót. Gyönyörű időben, jó közönséggel, és a szervezők előzékeny munkája mellett dolgoztunk (Szilágyi Eszter, Kecskés Ferenc, Vásárhelyi Tamás), sőt, mindhármunknak sikerült egy szerelőkosaras autóban 21 m magasra felemelkedni a talaj fölé, a város fölé.
Az OT-n a munkacsoport tagjainak saját tervezésű és készítésű játékaiból mutattunk be néhányan néhányat néhány percben.
A Life projektben a Beporzók munkacsoport tagjai rendszeresen demonstrálnak (oktatnak, tanulást segítenek).
Készülünk a november 20-i óvodai képzésre és a pár nap múlva rákövetkező délutáni „gyerekek és szüleik” játékbemutatóra.

Vásárhelyi Tamás

Dévaványa, november 9-10.

Biodiverzitás Dévaványán

November 9-én hétfőn reggel hárman indultunk útnak Budapestről. Poggyászunk legértékesebb darabjai a *Biodoverzitás-kóstoló* vándortanösvény játékai voltak.

Amilyen barátságtalan, hűvös, esős időben szálltunk be az autóba, olyan meleg és barátságos fogadtatásban volt részünk Dévaványán.

Délelőtt 11 órától a helyi általános iskola kisdiákjai (3-4-5. osztályosok) érkeztek óránkénti váltásban a Ladányi Mihály Könyvtárba. Ott 4 asztalnál várta őket 1-1 animátor: Saly Erika, Tóthné Tímár-Geng Csilla, Hársas Éva és Gyalog Éva.

Másnap, 10-én kedden reggel folytattuk a munkát: 8 órakor jelent meg az első csapat, és déli 12h-ig folyamatosan jártuk a tanösvényeket.

Erika nemcsak egy volt négyünk közül: ő készítette elő, szervezte meg, egyeztette a könyvtárral és az iskolával ezt a két napot, hogy minden gördülékenyen menjen.

A gyerekek eleve jókedvűen érkeztek – főleg azok, akik már nem először találkoztak velünk. Nem is gondolják, mekkora tévedésben vannak, amikor azon örvendeznek, hogy „*de jó, most nem tanulunk!”.*

Ez ugyan dicséret nekünk, de szomorú úgy általában az iskolai oktatásra nézve… Én minden ilyen alkalommal abban reménykedem, hogy közeleg az idő, amikor a *ne mozogj! ne beszélj!* helyett a magyar iskolákban is megvalósul a *learning by doing*, a cselekvés általi tanulás. Ahol minden érzékszervnek – sőt a mozgásnak is – szerepe van. Utóbbival kezdtük mi is a ráhangolást! ☺

Mivel játékaink központi témája a „nemszeretem állatok” volt, H. Éva a *Biztonságos séta a pókhálón* c. játékkal fogadta az érkezőket (ez a Biodiverzitás kézikönyv 2.sz. játéka, ld. a fotón).

Ezután foglalhatták el helyüket a 4-6 fős csoportok, hogy aztán tízperces váltásban minden asztalhoz eljussanak. Sokféle új játékot bemutattunk a kéretlen vendégekről, a fülbemászókról, pókokról, darazsakról, de vittünk régebbieket is: A városi fák ajándékai; Városzöldítő; Rovarnézegető; Rovaritató; Évgyűrűk puzzle – csak hogy néhányat említsek.

Saját kedves élmény: amikor az évgyűrűkkel kapcsolatban megkérdeztem, hogy ugye hallottátok már azt a szót, hogy *klímaváltozás,* az egyik kisfiú felkiáltott: - Igen! Az első asztalnál! ☺

Abban egészen biztosak lehetünk, hogy ő és korosztálya még sokat fog hallani biodiverzitásról, klímaváltozásról. Talán még kutatni, beszélni is fog róla, ki

tudja?... Reméljük, arra is emlékezni fog, amit tőlünk hallott a dévaványai könyvtárban.

Köszönjük a lehetőséget és a segítő közreműködést a Ványai Ambrus Általános Iskola pedagógusainak, a könyvtár dolgozóinak, mindenekelőtt Szatmári Beátának. És legfőképpen hálásan köszönjük a szíves vendéglátást Saly Erikának és családjának!

Gyalog Éva

A program a Manófalva Oktatási Alapítvány, valamint a Magyar Kormány támogatásával valósult meg.

HAND Gear UP! pályázat hírei

A projekt keretében több programot is tartottunk az elmúlt pár hónapban, ezekről adunk most rövid beszámolót.

Májusban részt vettünk a Zöld Civil OT-n, ahol a Duna-parton tartottunk vándortanösvény bemutatót az OT közönségének és az arra járó turistáknak. Fő témáink a „nemszeretem” állatok és a beporzók voltak. A játékok mellett egy izgalmas előadást is tartottunk a nemszeretem állatok megjelenéséről a mesék világában. Mindkét programon nagy érdeklődéssel vettek részt a látogatók.

Június végén, a Szemléletváltó Egyesület meghívására vándortanösvény bemutatót tartottunk az első Óbudai Esélyegyenlőségi családi napon, amit a környékbeli akadállyal élőknek szervezett az egyesület. Elnökük, Kiss Katalin márciusban már előadást tartott a szakmai műhelyünkön, ahol az érzékenyítés volt a témánk. Így a bemutató után, a rendezvényen a gyakorlatban is volt lehetőségünk akadállyal élőknek programot tartani a vándortanösvények

játékaival. Mi az akadállyal élők szükségleteiről, ők pedig a fenntarthatóságról tanulhattak. Nagyszerű együttműködés volt.

Július elején az önkormányzati partnerség jegyében online kapcsolódtunk Dévaványa és Orfű településekkel. Dévaványáról Valánszki Miklós Róbert polgármester úr tartott nekünk szemléletes előadást a település fenntarthatósági projektjeiről, a klímaváltozáshoz történő alkalmazkodás és a vízmegtartás témaköreiben. Orfűről pedig Gonda Tibor, az Akadálymentes Turizmus Napja főszervezője mesélt az esélyegyenlőség fontosságáról, és a rendezvény kapcsán megvalósuló sikeres önkormányzati és civil összefogásról. Az idei rendezvényen az MKNE is képviseltette magát a vándortanösvények játékaival, szept. 5-én.

Július végén idén is aktív résztvevői voltunk a Művészetek völgyének, amiről majd külön beszámolót olvashattok. Itt azért említjük meg, mert a Zöld Zugolyban a HAND projektbe bekapcsolódott fiataljaink többsége aktívan részt vesz a programtartásban, és egyre inkább a szervezésben is, aminek nagyon örülünk, és hálásak vagyunk érte. Külön köszönet illeti Sztrida Emit, aki idén sok-sok szervezési feladatot vállalt magára.

Bátyi-Földesi Dóra

A "Tanuljuk együtt a fenntarthatóságot!" című projekt a HAND Szövetség által partnerségben megvalósított "Gear UP!" projekt keretein belül valósul meg, a DEAR támogatásával. Jelen cikk az Európai Unió társfinanszírozásával valósult meg. Tartalma az MKNE kizárólagos felelősségét képezi és nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió álláspontját.

Újbudai séták

Szeptember végéig minden sétát megtartottunk. Az utolsó előtti helyszín két sétáján a Kopaszi-gátat ismerhették meg az érdeklődők Saly Erika vezetésével.

Az utolsó sétákon pedig a Villányi és a Ménesi út környékét barangolták be VictorAndrás vezetésével.

Azóta már átadtam az önkormányzat illetékeseinek az idei sétákról szóló beszámolót, s egyúttal megbeszéltük a jövő évi folytatást.

Victor András

Versek, szépségek

Bizonyos emlékek

Ajtót nyitsz a rövid csöngetésre.
Egy rozsdavörös őz kér menedéket.
Az ingoványban rejtőzött eddig,
panaszolja. Simogasd selymes,
puha szőrét – s ez érthető, hiszen
tél van. Rövid bőgését hallatja közben.
Szív mélyig ható pillantásából
félénkség sugárzik. Megtéveszt

szelídsége, beereszted, de féktelen
természete a bezártságot nehezen
viseli. Törni-zúzni kezd, majd
géped elé ül, és verset ír.

Fák

Az út mentén tovább vonultok
a köd fehér botján nyúlánkan
az ég közömbös csarnokában
utolsó lombot eleresztve
kígyózó néma sorba álltok
Fogak verődnek ág az ághoz

[Takács Zsuzsa: A vak remény. Magvető Kiadó, 2018. 468; 59.o.]

Oravecz Imre*:* Ejtendő én

Fordulj el magadtól mint unt, csikorgó szerkezettől.
Összpontosíts a cinkékre, a cseresznyefára, a fény fehérjére,
a hegyélre, a fűszálak hajladozására,
az árnyékok araszolására a havon.

Irodai hírek

Nagyon köszönjük a 2025-ös évre vonatkozó SZJA 1% felajánlásokat, melyet az Adóhatóság már az Egyesület rendelkezésére is bocsátott. A felajánlott SZJA összege **456 526 Ft** volt.

Hálásan köszönjük Tagjainknak és Hozzátartozóiknak, hogy gondoltak ránk és Egyesületünket jelölték meg kedvezményezettként!

Köszönjük a rendezett tagdíj befizetéseket is! **68-an** még nem rendezték tagdíjukat, kérjük, tegyék meg mielőbb (a határidő 2026.03.31. volt!)!

Bankszámlaszámunk: MagNet Bank 16200151-00270519-00000000

A **2026-os évre** vonatkozó tagdíjak továbbra is az alábbiak:

- **egyéni: 12 000 Ft/év,**
- **diák/nyugdíjas: 6 000 Ft/év,**
- **családi: 18 000 Ft/év.**

Kérjük, aki még nem utalta, tegye meg mihamarabb!

Tájékoztatás

Raktár-irodánkban személyesen találkozni csak előre egyeztetett időpontban tudunk, itthonról dolgozom. Telefonon (06-20-494-94-69) és e-mailen (kriszkurucz.mkne@gmail.com) természetesen elérhető vagyok, ha valaki postán szeretne valamit küldeni, kérem előtte egyeztessen velem, hogy milyen postacímre teheti meg!

Sztridáné Kurucz Krisztina

Felelős kiadó: az Egyesület elnöke
Szerkesztő: Hársas Éva
Honlap: www.mkne.hu

Iroda és postacím:
1119 Budapest, Etele út 59-61.
Tel/Fax: 321-4796
e-mail: mkne@mkne.hu